

senlon ~ io falanta; ~ la lupo rakonto k la lupo renkonte Z; la modo ~ tio pasis jam de longe. Kp AL, DE.

11^e Prefikso signifanta : 1 Ke oni aplikas al difinita objekto la ideon, enhavatan laŭ absoluta senco en la simpla verbo, t. e. ke oni transitivigas netransitivon verbon : ~paruli aktoron ; ~friponi la popolon Z ; ~labori teron ; ~pensi, ~mediti Z, ~silenti lemon ; ~kriti gazelon ; unu kampo estis ~pluvata Z ; fajra kolono ~lumis al ili la vojon Z ; lian palan vizagon la luno ~lumis. RIM. : Oni vidas per tiuj lastaj ekz., ke la senco de pri kelkfoje similas, tamen ne egalvaloras tiun de lg. ~lumi povas nur io, kio estas mem luma ; ekz. « la lampo ~lumis la ĉambron », sed « mi lumigas la ĉambron per lampo » ĉar mi ne lumas ~ io, sed igas ion lumi ~ io. 2 Ke la kunmetita verbo havas komplementon de pli granda amplekso ol tiu de la simpla transitiva verbo : ~falĉi kampon Z (Kp falĉi grenon) ; ~planti gardenon Z (Kp planti rozujon) ; ~jeti iun per ŝtonoj Z (Kp jeti ŝtonojn) ; ~kanti heroon Z (Kp kanti poemon) ; ~konstrui monlon Z (Kp konstrui domon) ; ~rabi la vojaĝantojn Z (Kp rabi brutojn) ; ~serĉi homon Z (Kp serĉi ies monon) ; ~semi kampon Z (Kp semi hordeon) ; ~skribi pejzaĝon (Kp skribi leteron) ; ~ŝteli la maŝton (Kp ŝteli monujon) ; mi ordonos al la lokustoj ~manĝi la teron Z (Kp manĝi rikoltojn) ; David ~kalkulis la popolon Z (Kp kalkuli nombron) ; li ~londis sian kapon (Kp londi harojn) ; ĉiun nokton mi ~verŝas mian lilon Z (Kp verŝi larmojn). 3 Ke la kunmetita verbo havas senco proksiman sed diferencon de la simpla : ~respondi ion (doni garantian ~) ; ~juĝi ion (kritikoj) ; ~trakti ion (raporti ~) ; ~tranĉi vinberbrandon Z (tondi) ; ŝi ne ~kalkulis sian agon Z (antaŭmezuris) ; la pastro ~rigardu (esplorekzamenu) la infektaĵon k deklaru, ke ĝi estas malpura Z ; ti lin bone ~frapu (mallaŭdu) per la plumo Z ; liu kampo estos konsekra, kiel kampo ~jurita Z (oferdonita). RIM. : Pri kelkaj el tiuj verboj (respondi, juĝi, trakti) la simpla formo jam akiris la saman senco kiel la kunmetita. Pri aliaj, oni devas preferi vortojn pli precizajn, k ĝenerale eviti la uzon de pri laŭ tiu

lasta senco, pro ĝia neklareco k konfuzeeo. Kp UM.

primo Δ. Nombro dividebla nur per si mem k per la unuo.

primara. 1 (Se) Unuaranga, unuagrada. 2 * (pri epoko) Apartenanta al la unua epoko. Vd KVATERNARA, SEKUNDARA, TERCIARA.

primato (K). Honora titolo de kelkaj ĉefepiskopoj.

Primitiva. Karakterizas ion, kio produktiĝis ĉe la origino k havas pro tio specialan karakteron : la ~a homo, Eklezio ; la ~aj lingvoj, pentristoj. Kp PRAA.

* **Primolo**. Dukotiledona veg., floranta ĉe komenco de printempo (*primula*).

* **Princo**. 1 Regnestro de malgranda ŝtato. 2 Membro de reĝa aŭ imperiestra familio. 3 Nobelo plej altranga. 4 (en slavaj landoj) Nobelo. **Kron~o**. Regido heredonta la reĝecon.

Principo. 1 Pravo de ekzisto de io : la laboro estas la ~o de riĉiĝo ; la atomoj estas la ~o de la korpoj. 2 Fundamenta veraĵo, sur kiu baziĝas rezonado aŭ konduto : iri de la ~o al la konsekvencoj ; la ~oj de la geometrio ; mi havas kiel ~on, neniam prokrasti la aferojn ; homo sen ~oj (malbonkonduta). ~e. Laŭ teoriaj ~oj (kontraste kun « efektive ») : tio, kio estos ~e decidita de ili kiel dezirinda Z ; ~e mi konsentas, sed praktike mi hezitas.

* **Printempo**. Unua el la 4 sezonoj de l' jaro, dum kiu en Eŭropo denove kreskas la vegetaĵoj post vintra ripozo (21 marto-21 junio) : unu kukolo ~on ne venigas Z ; ~o semas, aŭtuno rikoltas Z ; al glacio ~a k al amiko tro nova ne fidu Z.

Prloro. Monaĥejo.

Prismo. Δ Multedro, kies la du bazoj estas egalaj paralelaj poligonoj. k la flankoj paralelogramoj : triangula ~o el kristalo malkomponas la lumon.

* **Privata**. 1 Plenumanta nenium oficialan rolon : ~a homo ; ~a oficisto ; tia homo ne povas resti simpla ~ulo. 2 Rilata al persono, kiu plenumas nenium oficialan rolon : ~a domo ; vivon ~an kaŝu la muroj Z ; tiu kontrakto estas mia afero pure ~a k persona Z.